

ROKOSZ (12) *sb m*

rokosz (6), **rakosz** (6); *rokosz StryjKron, GórnRozm, PaprUp, PowodPr, CzahTr* (2); *rakosz BielKron* (3), *CzechEp, KochPieś, KochWr*.

Pierwsze o z tekstów nieoznaczających ó; drugie o jasne; -a- (3), -ã- (3); -a- KochPieś, KochWr; -ã- CzechEp; -a- : -ã- BielKron (1:2).

sg G rokoshu (2). ♦ A rokosh (3). ♦ [I rakosh(e)m.] ♦ L rokoshu (1). ♦ pl N rakosze (5). ♦ L rokoshach (1).

Sł stp brak, Cn: rokosh, Linde XVI (trzy z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.: rokosh.

1. *Zjazd szlachty; wiec, sejmik (z węg. Rákös) (11) : Y teraz gdy [...] trzebá [...] corychley do exekuciey pólpiészác: fłycham iednák w kącíe fwoim/ iź ná rokořzách prywatnych wřzyřtek pořtěpek Seymu. PowodPr 77; [AktaAl 1505 nr 275; Pod tem też rakoshem przyszły jem [Węgrom] listy od Cesarza Karola, gdzie jego cesarska miłość przyrzeka jem, że chce osobą swą skoro na przyszłą wiosnę przyjć a bronić ich od Turka etc. ListyPol 1544/322].*

[rokosh gdzie: ListyPol 1544/321; A Lawrařz álbo Rimunt Troidenowic [...] wřzyřtkich Pánow y Boiar Litewřkich/ y Zmodřkich obeřławřzy [...] vczynił Siem/ álbo Rokořz ná polu Kiernowřkim StryjKron 364 (Linde).]

[W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy miejscowej: Wszyřkoć dobre a wesołe poselstwa, ktore Węgrowie na tym dobraczyńskim rakoshu usłyszawszy, już więc raczej chcą zginąć, niżliby mieli w takową niewolą przyjć. ListyPol 1544/322.]

[Zwrot: »uczynić rokosh«: StryjKron 364 (Linde) cf rokosh gdzie.]

Szeregi: »rakosh(e) i ([albo]) sjem (sejmy)« [szyk zmienny] (2): Onéy [Fortuny] rákořze/ y Sémy fłucháią A ludzkie rády wřpák fye obrácáią. KochPieś 41 [idem] KochWr 16; [StryjKron 364 (Linde)].

[»zjazd abo rakosh«: Na tem zjeřdzie abo na tem rakoshu w Dobroczyńiu to było: prosił Mnich wszech stanow węgierskich prze Bog, aby [...] wszyscy byli jednotnie krolowi Ferdynandowi ListyPol 1544/321.]

W przen (2) : KochPieś 41; Fortuná w bitwách zwycięřtwem řzáfue: Onéy rákořze/ y Sémy fłucháią: A ludzkie rády wřpák fye obrácáią. KochWr 16.

a. *W powiastce o zwierzętach (2) :*

Zwrot: »schodzić (a. ześć) się na rokosh« (2): zá czym fię při obeřłáli we wřzyřtkiey řiemí oney rořkázuiác [...]/ ábj fię wřzyřcy řchodřili ná Rokořz w pole ná iedno mieyřce CzahTr D3; Y zefřli fię [wilcy] ná Rokořz pod ieden řás w pole CzahTr D4v.

a. *Zjazd szlachty na Węgrzech, na polu zwanym Rokosh (stąd nazwa pospolita) (1) : Mařz řwieřzy przyřlad w Węgrzech o Krolu Máthyářzu/ ktorego Wuy iego ná mieyřcu Rokořzu ná electię ze dwudřieřtą tyřięcy ludá przyiáchawřzy/ řzubienicę pořřawił ná tego ktoby Máthyářzowi contrádicował/ y tak go Krolom obrał. GórnRozm Av.*

b. *O rokoshu lwowskim w 1537 r. zwanym wojną kokosz, którego uczestnicy zajmowali się głównie rabunkiem okolicznych gospodarstw (4) : Będąc we Lwowie/ Rycerřtwo zieřdzáiąc fię ná ofobne mieyřcá w polach/ potym w Kłářzthorze we Lwowie w rádę wřřhępowáli/ co zowiemy Rakóřze/ [...] domagáiąc fię tego ná Krolu/ áby ich ářtykułom [...] Exekucyą vczynił BielKron 423v, 423v marg,*

475v; Dwa Bracia rodzeni [...] Piotr y Marcin ZborowŃci na onim ziezdzie v Lwowa won Rokos ktori poŃpolŃtwo zowie kokofza woina/ ktos bel zoŃtal przy przodkach naŃzich inŃzi okromia tich dwu *PaprUp* F2.

c. [*Narada wojenna*:

Zwrot: »mieć rokosz [z *kim*]«: Potym miał Rokofz w polu/ ná koniech z Báľzámí/ Z Sędziakámí/ z Spáhilámí/ z Hagá/ z CzauŃzámí Tám długo tráktowáli/ z kim wŃczáć naprzod woynę *StryjWoln* 17v.]

d. *Rokowanie, układanie się (o walczących stronach) (1)* : [Obegnawszy Byczynę [*hetman Zamojski*] zaraz mężnie do miasta strzelać począł. Gdy już miasto było tak ściśnione Byczyną, prosili na rokosz. Wysłało arcyksiążę Maksymilian pana Cioľka, który traktował z panem hetmanem. *KronMieszcz* 55.]

[*rokosz z kim*: Krol potym Eupátor miał rokkoŃz [!] [*rex sermonem habuit*] z onemi kthorzy byli w BethŃfurze/ y vczyńił ńnimi przymierze *Leop 2.Mach* 13/22 (*Linde*).]

Szereg: »rokosz i przymierze« (1): Abowiem/ gdyby mieli być mordowáni heretycy/ tedyby ńię ná Ńwiat/ bez rakofzu y przymierza/ walká wprowadźiła. *CzechEp* 38.

2. *Spisek, działanie mające na celu zgładzenie kogoś [czyj] (1)* : ktoremum [*komentarzowi*] dał Tytuł o wolności PolŃkiey/ y wielkiego XięŃtwá LitewŃkiego/ á frogim zniewoleniu wiernych pod Iármem Tureckim/ y o Rokofzu dzisieyŃzego Cefarzá Amuratá/ ktory po Ńmierci Oycá Zelimá [...] piáciu Brátow zá mordował *StryjKron* A3v.

Cf [**RAKI**]

LWil